

עין משפט
גזר מצוה

צו:

יפרע לו אפי' שנפסל ואם תאמר ומ"ש מגזלן דתניא גזל מטבע ונפסל אומר לו הרי שלך לפניך משמע משום דישנו צעין אבל לימנהו צעין משלם כשעת הגזילה והכא גבי הלואה אפי' לימנהו צעין כי לימנהו דמי דמלוה להוצאה ניתנה וי"ל דיש לחלק צין הלואה לגזילה דמטבע שנפסל חשיב

כהזל וכמעיקרא שזין ד' ולצסוף שזין חזא גבי גזלן אמרינן דכי לימנהו צעין דמשלם כדמעיקרא אבל גבי הלואה היכא דהזל משלם כי זולא דהשתא כדאמרינן בצ"חזו נשך (ב"מ דף עה.) מלוה אדם כור חטין הזלו נותן חטין הוקרו נותן דמיהן ומטבע שנפסל ודאי הו' כהזל וגראה דרב ושמואל סברי כרב הונא דלעיל דלרב יהודה דחשיב מטבע שנפסל כנסדק גבי הלואה לא מני פטר נפשיה כגטעב שנפסל אבל לרב הונא דלא חשיב ליה כנסדק מני פטר ליה נפשיה כנפסל אע"פ דרב הונא מדמה מטבע שנפסל לתרומה ונטמאת וחמץ שעבר עליו הפסח והא פשיטא דאין לזה יכול לשלם תרומה טמאה תחת תרומה טהורה וחמץ אסור בתשלומין היתר לא דמי לגמרי דמטבע שנפסל דמי להזל והנהו לא דמו להזל ומכל מקום כשהוא צעין יכול לומר הרי שלך לפניך וכשאינו צעין אפי' בהזל משלם כדמעיקרא:

אי הכי ש"ל בבב"א **ב**מאי חזי. קתא משמע דלא פריך

אלא לרב נחמן דלוקי מילתא דשמואל דוקא בדלית אס אורחא למישן מדפריך א"ה של צבל כו' משמע דאי לאו דאוקמא כשמלכיות מקפידות לא הוה קשה ולא מידי וקשה לר"י דצבלא רב נחמן לריך ע"כ לאוקמי דרייתא בברייתא כשמלכיות מקפידות דלא תיקשי מיניה לשמואל דחשיב ליה מטבע אפילו לית ליה אורחא למישן אי לימא דלרב נחמן והכא קמי דאין מחללין על מעות של כאן והן צצבל ואע"ג דלית ליה אורחא לירושלים ותקשי נמי עלה דברייתא בברייתא מההיא דלעיל דשל מלכים אחרונים מחללין אע"ג דאין יוצאות שם במקום

יפרע לו אפי' שנפסל ואם תאמר ומ"ש מגזלן דתניא גזל מטבע ונפסל אומר לו הרי שלך לפניך משמע משום דישנו צעין אבל לימנהו צעין משלם כשעת הגזילה והכא גבי הלואה אפי' לימנהו צעין כי לימנהו דמי דמלוה להוצאה ניתנה וי"ל דיש לחלק צין

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

נותן לו מטבע היואל. בשעת פרעון דהא קיבל עליו לתת לו מטבע והאי לאו מטבע הוא. ודוקא הלוהו פרגמטיא אבל הלוהו מעות את שהלוהו משלם לו: **על מעות שאין יוצאות.** כלל צירושלים דלאו כסף צורה קרינא ציה: **כווציות.** מטבע של צן כחיבא וירושלמיות הוו וה"ג כוציות ירושלמיות

או של מלכים הראשונים וכוציות וירושלמיות לא נפקי כלל. ל"א כוציות של כויצ וה"ג כוציות או ירושלמיות או של מלכים הראשונים: **הא של אחרונים.** דנפקי במדינה אחרת ודומיא דראשונים הוא צצק דאין יוצאות כאן במקומו של צעל הצית שנפסלו צכאן: **מחללין.** ואף על גב דלית ליה אורחא להסם צמקום שיואלין שהרי צירושלים לריך לילך ולהוצילן. וקשיא לרב נחמן אריבא דשמואל דאמר אבל לית ליה אורחא למישן לא: **אלא כי אמר.** רב נחמן אליבא דשמואל דכי לית ליה אורחא למישן לא: **כשמלכיות מקפידות.** בתמיה אי הכי כי אית ליה אורחא למישן היכי מני ממטי לכו הא כי צדקי להו צני מדינה זו ומשכחי ליה אותן מעות מפסדי ליה: ומשני דלא **באשי.** שאין מקפידין כל כך שיור צודקין ומחפשינ על דצר זה ואי אשכחי קפדי הלךך אית ליה אורחא שנלךך לילך שם יקבלם ויוציא לשם צסמורה ואי לאו הואיל ואין יכול להראותם צכאן צפרהסיא לצני מישן

הבאים כאן אס רוצה לא יקבלם: **אין מחללין על מעות של כאן וכן צצבל.** אין מחללין מעשר שני על מעות של כאן ירושלים והמעות והצעלים צצבל הואיל ואין יוצאות מיד צמקום שהן שם דצעין מצי צידך וליכא ולא על של צבל וכן צכאן צירושלים. והפירות לא שני לן כל היכא דלימנהו יכול לחללן וכן חוץ לירושלים. קתני מיהא אין מחללין על המעות של כאן והן צצבל אלמא אע"ג דלית ליה אורחא למישן כגון הכא דסופו לעלות כאן ולהוצילן ואפ"ה לא קרי להו מעות היואלות: **מקפידות זו על זו.** יתיר מדאי דבאשי

וצדקי הלךך מסוכנות הן של צבל צמלכות ירושלים דמקפדת ובאשי טפי: **למאי חזי.** הא לא מני לאמטויינהו ^(א) להכא: **האפינא הסקינא כו'.** ואמאי תני לעיל ולא על של צבל והן כאן: **דוד ושלמה.** כתוב מלך אחד ומלך שני כתוב ירושלים עיר הקדש: **בחור וצפולה.** יחזק ורצקה: **זקן ווקינה.** אצרהם ושרה: **והוסיפו עליהן מהו.** אליבא דרב דאומר נותן לו מטבע של אותה שעה היכא דהוסיפו עליו מאי אמר רב: **באוסה שעה.** בשעת פרעון: **כי פרטיא.** סלע גדול צמדה מחזקת רובע: **והא קויליין פירות.** לגבי מטבע זו נמלא שמשתכר זה בתוספת ואינה דומה לראשונים והוי רצית: מחמת

ומסיק לבחמה בירושלם, ובזמן שירי ישראל היתה תקיפה על אומות העולם היה כל מטבע יוצא בירושלם שלא יתעכבו עולי רגלים, וקימא לן כשמואל כדאוקמה רב נחמן. המלוה את חבירו על המטבע והוסיפו עליו מהו, אמר לו נתון לו מטבע היוצא באותה שעה א"ל אפילו כי הריטא, אמר ליה אין. אפילו כי נפיא, א"ל אין. פי' הריטא משקל רובע הקב, כלומר אפילו הוסיפו על המטבע כמשקל הריטא, משלם לו, ואפילו עשאוהו כי נפיא משלם לו. אבל המלוה את חבירו על המטבע והוסיפו עליו, קימא לן

מסורת הש"ס

א) פ"ק דתוספתא דמעשר שני, ב) עין במפרשי ש"ס מיה ככתבו צביוור זס, א) וועי' תוספות ע"ז נצ: ד"ה דינרי וצביוור' ג ד"ה דינראן,

הגהות הב"ח

א) גמ' ממטי לכו (דממטי לה ע"י הדחק) תל"מ וי"צ רש"י לא גרס ליה: ב) שם המקינו שיהיו כל המעות: א) רש"י ד"ה נמלא וכו' לאמטויינהו להתם הס"ד:

רבינו חננאל

נותן לו מטבע היוצא באותה שעה, ושמואל אמ' יכול לומר לו לך והוציאנו במישן. שכל מטבע יוצא שם. אמ' רב נחמן מיסתברא מילתיה דשמואל דאית ליה אורחא למישן אבל לית ליה לא. ומותבי רבא לרב נחמן אין מחללין מעשר שני על מעות שאין יוצאות כול'. פיר' הא של מלכים האחרונים אע"פ שנפסל במדינה זו ואינם יוצאים כמו המטבע של מלכים הראשונים שמתו ובטל המטבע שלהם מחללין, ופרקינן הא בשאין מלכיות מקפידות זו על זו, וכי קאמי שמואל במלכיות מקפידות ולא ממטי להו אלא בדרחק, והני מיליה בדאית ליה אורחא למיול למישן, אבל אי לית ליה לא יכיל הלוה למימר שקול וחיל בשביל הני וזוי. תא שמע אין מחללין מעות של מעשר שני על מעות של כאן, פי' מטבע ירושלם והן בבבל, של בבל מטבע בבב' והן כאן של בב' והן בבבל מחללין, מאי טעמא מחללין במעות של בב' בבבל, לאו משום דאמי לך והוציאן בירושלם ואי מלכיות מקפידות היכי ממטי להו, ופרקינן דובין בהו בחמה בבבל ומסיק לבחמה בירושלם, ובזמן שירי ישראל היתה תקיפה על אומות העולם היה כל מטבע יוצא בירושלם שלא יתעכבו עולי רגלים, וקימא לן כשמואל כדאוקמה רב נחמן. המלוה את חבירו על המטבע והוסיפו עליו מהו, אמר לו נתון לו מטבע היוצא באותה שעה א"ל אפילו כי הריטא, אמר ליה אין. אפילו כי נפיא, א"ל אין. פי' הריטא משקל רובע הקב, כלומר אפילו הוסיפו על המטבע כמשקל הריטא, משלם לו, ואפילו עשאוהו כי נפיא משלם לו. אבל המלוה את חבירו על המטבע והוסיפו עליו, קימא לן

בבא א ב מיי' פ"ד מהלכות מלוה ולוה הלכה יב סמג לאוין קסג טוש"ע ח"מ סומן עד סעיף ז וטוש"ע י"ד סימן קסה:

ג ג מיי' פ"ד מהלכות מעשר שני הלכה י סמג עשין קלו טוש"ע י"ד ס' שלא סעיף קלח:

נא ד מיי' שם הל' יד:

נב ה ד מיי' פ"ד מהל'

מלוה ולוה הלכה יא

סמג לאוין קסג טוש"ע י"ד סימן קסה:

דובין בהו בחמה ומסיב לירושל'ים. ואם תאמר והתניא צפרק בפרק גזול הגזול (סוכה דף מ:) דתניא אחד שציעית ואחד מעשר שני מתחללין על צבהמה חיה דצרי ר"מ וחכמים אומרים על שחטוין מחללין על חיין אין מחללין ולר"מ אפי' לכתחילה שרי כדמוכה בתוספתא דהתם דקתני צבדיא מחללין והא דקתני בסוכה מתחללין משום רצנן דאפי' צדיעצד אין מתחללין ועוד י"ל דצשמעתין כיון דאי אפשר צענין אחר שאין יכול להעלות המעות צירושלים שרי למיזבן צבו צבהמה לכולי עלמא וטעמא דאין לוקחין צבהמה ממעות מעשר שני פירש צקונוטרם צקדושינ ^(דף נה:) משום כחשא ואין העטם צצציל כן אלא כדמפרש צסוכה ^(דף מ:) דלמר התם מחלוקת צזכרים אבל צנקצות דצרי הכל צשחוטוין מתחללין ועל חיין אין מתחללין שמה יגדל מהם עדרים עדרים וצזכרים פליגי אי גזרינן וצכרים אטו נקצות אי לא וכן מפרש צירושלמי דמסכת מעשר שני דטעמא דאסור לקנות וצכרים גזירה אטו נקצות: **עשיריה** ב"ה **המעות** יוצאות בירושל'ים. טעמא מפרש צמסכת שקלים ^(דף ט) דתקנו משום שקלים שהיו מצויין לירושלים מכל המקומות:

מטבע ש"ל אברהם אבינו וקן ווקינה מצד אחד. צצנראשית רצה דריש ואגדלה שמך שילא לו מוניטין"ן צעולם ומהו מוניטין"ן וקן ווקינה מכאן צחור וצחורה מכאן צחור וצחורה מכאן דאסור לעשות צורת אדם אלא כך

היה כתוב מלך אחד וקן ווקינה ומלך אחר צחור וצחולה וכן פירש צקונוטרם גבי דוד ושלמה וירושלים עיר הקודש שךך היה כתוב צמטבע"א: